

הסילונים

ב 28 נובמבר 1956 מטפס סג"מ מחמד קאסם סייד אחמד ("סילון") על עמוד טלפון באיזור מסעדה ברמת הגולן לצורך חיבור מכשיר האזנה לקווי הטלפון של הצבא הסורי. מסיבה לא ברורה התפוצץ מנגנון ההשמדה של המכשיר וגרם למותו של מחמד ולפציעתו בעיניים של חברו לחוליה ("סילון-1"). חבר שלישי לחוליה ("סילון-3") העמיס על כתפיו את "סילון-1" ובמשך שישה ימים נשא אותו במסע הימלטות במסלול שעקף את החרמון מצפון עד אשר הגיעו למטולה. גופתו של מחמד נשארה במקום הפיצוץ ומקום קבורתו אינו ידוע.

ב-12 לדצמבר 1954 נתפסה על ידי הצבא הסורי חוליה של חמישה חיילי צה"ל למרגלות תל-פאחר. החוליה הייתה בדרכה למבצע "צרצר" – התקנת מכשיר האזנה לקווי הצבא הסורי. אחד מחברי החוליה, אורי אילן, שם קץ לחייו ושאר חברי החוליה עברו חקירות קשות בכלא הסורי וכעבור זמן הוחזרו לישראל.

ב 11 לדצמבר 1954 מתחיל בקהיר משפטם של 13 צעירים יהודים ("נידוני קהיר") מאלכסנדריה וקהיר לאחר שניתפסו מניחים מטעני נפץ במקומות ציבוריים על פי הנחייה שקיבלו מגורם צבאי/מודיעיני בישראל (לימים "עסק הביש").

שני האירועים האלה מובילים להחלטה לשנות כיוון בביצוע מבצעי "צרצר". אברהם ארנן, מפקד בסיס א' במודיעין 10, דוחף לגיוס חוליה דרוזית אשר תבצע מבצעי "צרצר" ומבצעים אחרים בשטח סוריה.

אברהם ארנן הצטרף למודיעין 10 ב 1953, עבר בבסיס ג'/ירושלים של מודיעין 10 חניכה קצרה אצל יצחק שושן ("אבו סחייק"), בעבר איש המחלקה הערבית ("השחר") אשר ישב כמסתערב בביירות בשנים 1948 - 1950. ארנן שמע את סיפורי אבו-סחייק ודימיונו ניצת להקים בצה"ל בעתיד יחידת מסתערבים. לאחר פרק זמן קצר ארנן הועבר לשרת בבסיס היחידה בצפת.

במהלך 1954 ארנן מגייס לפעילות איתו את מחמד קאסם סייד אחמד- "סילון". מחמד נולד במג'דל שאמס ב 1920. בשנות הארבעים מחמד מגויס לפעילות של הש"י על ידי בנימין שפירא, חבר קיבוץ עמיר והמוח'תאר של עמק החולה בשנות הארבעים והיה מבוני הקשרים בין שירות הידיעות של ההגנה והדרוזים ברמת הגולן. (עם הקמת מודיעין 10 התמנה בנימין שפירא לאחראי/מפקד הגליל המזרחי וגוש כנרת בחזית הצפון-א ביחידה).

מחמד מסייע רבות לש"י ולהגנה בהשגת נשק ובהברחת יהודים מסוריה לארץ ישראל (על כך זכה לעיטור לוחמי המדינה – "עלה"). במהלך מלחמת העצמאות, חשש שהצבא הסורי יודע על פעילותו, נמלט לישראל והתגורר במע'ר. מחמד מתגייס ליחידת המיעוטים (לימים יחידה 300) שם הוא משרת מספר שנים, משתחרר מהצבא וחיימקה לבקוב שהיה מפקד יחידת המיעוטים מחבר את מחמד לאברהם ארנן.

על פי בקשת ארנן, מחמד מאתר עוד דרוזים אשר יחד יעברו הכשרה ויצאו למבצעים מודיעיניים ברמת הגולן – החוליה תכונה ברישומי מודיעין 10 "הסילונים".

חברי החוליה:

"סילון 1" סלים א-שופי – יליד מג'דל שאמס שברח לישראל במלחמת העצמאות והתגייס ליחידת המיעוטים.

"סילון 3" – יליד מג'דל שאמס, ברח לישראל במלחמת העצמאות, סילון-1 מצביע עליו לאברהם ארנן כמתאים לפעילות אך מכיוון שהיה אסור בכלא נדרשה התערבות ארנן על מנת שישוחרר מהכלא ויצטרף אליהם.

החוליה עוברת אימונים רבים בנושאי צבא שונים כולל נושאי מודיעין וקשר ובסיום ההכשרה הם מתחילים לבצע מבצעים בשטח סוריה, המבצעים כונו מבצע "כרמל".

המשימה הראשונה שהוטלה עליהם בסוף 1955 הייתה למצוא מקום מיסתור בצד הצפוני של החרמון בו יוכלו להסתיר מזון, נשק, מכשירי קשר ועוד.

מתחילת 1956 "הסילונים" נשלחים בתדירות של פעם בחודש לשטח סוריה לביצוע מבצעים מודיעיניים, כל מבצע ארך כשבועיים וחלק מהמבצעים מתבצעים בעומק השטח הסורי. מסלול ההליכה הלך ושוב היה יציאה ממטולה לכיוון צפון, מקיפים את החרמון מצפון ומגיעים לאיזור הכפרים הדרוזים בצפון רמת הגולן ומשם יוצאים לפעילות המודיעינית שהוטלה עליה.

לכל מבצע צויידה החוליה ב-4 יוני דואר, על פי סיכום מראש הם היו שולחים זוג יונים לעדכון מצבם.

כאמור ב 28 נובמבר 1956 אירעה התקלה במהלכה נהרג מחמד קאסם. החוליה המשיכה את פעילותה גם במהלך שנת 1957.

ב 1957 מועבר ארנן למטה היחידה ומוצב כמפקד פלוגה ה' של היחידה אליה הוא מצרף את יצחק שושן, יוסי מרגלית ועוד פקידה. הפיקוד על חוליית "הסילונים" הועברה ליצחק אטינגר.

בקיץ 1958 מתקבלת החלטה להקים יחידת מסתערבים שהתשתית שלה הינה פלוגה ה' והיא תתפצל מיחידה 154 (שם היחידה שונה מ"מודיעין 10" ליחידה 154 לאחר מבצע סיני).

אברהם ארנן מצרף ליחידת המסתערבים את סלים א-שופי- "סילון 1".

סג"מ מחמד קאסם סייד אחמד קיבל לאחר מותו צל"ש על פעילותו מאלוף פיקוד הצפון יצחק רבין.

בבית הקברות הצבאי בעוספיא הוקמה מצבה לזכרו של סג"מ מחמד קאסם סייד אחמד.

מחמד השאיר אחריו אישה – אינשיראח, שתי בנות: סמירה וג'וליה המתגוררות כיום בעוספייא. ביתו של מחמד, סמירה, הקימה את הסניף הראשון של "יד שרה" בכפרי הדרוזים ומנהלת את הסניף בעוספייא.

נכדו, תת אלוף עלא' אבו רוקון, הינו המזכיר הצבאי של נשיא המדינה רובי ריבלין. לפני כן היה נספח צה"ל בסין, מפקד "חוות השומר" והיה בשורת תפקידים בצנחנים.

מפקדת פקוד הצפון
לשכת האלוף

סמנו: 1504/116
טבח השי"ד
3/ ד צ מ 56

צ י ו ן ל ש ב ח

מ/728934 סגן-משנה מוחמד קאסם סיד אחמד - ז"ל

הנני לציין לשבח את מ/728934 סגן-משנה מוחמד קאסם
סיד אחמד - ז"ל על גילוי התנדבות, מסירות ואומץ - לב
בשרותו ב"צבא הגנה לישראל" משנת 1948 עד ליום
נפילתו בקרב בעת מילוי תפקידו.

סגן-משנה מוחמד קאסם סיד אחמד - ז"ל, שמש הלוח

ומופת לבני עדתו הדרוזית.

יצחק רבין - אלוף
אלוף הפקוד

מימין, המזכיר הצבאי של נשיא המדינה, תת-אלוף עלא אבו רוקון, אימו סמירה, נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין וסלמן אבו רוקון (צילום: מארק ניימן/ לע"מ)

